

מסורת הש"ס

אם נסתדרין... (ב) לנתן מן... (ג) שנת נד... (ד) ונע"י למה... (ה) ונע"י למה... (ו) ונע"י למה... (ז) ונע"י למה... (ח) ונע"י למה... (ט) ונע"י למה... (י) ונע"י למה... (יא) ונע"י למה... (יב) ונע"י למה... (יג) ונע"י למה... (יד) ונע"י למה... (טו) ונע"י למה... (טז) ונע"י למה... (יז) ונע"י למה... (יח) ונע"י למה... (יט) ונע"י למה... (כ) ונע"י למה...

לפני איריהן פרק ראשון עבודה זרה

ית.

עין משפט
גז מוצה

א"מ מ"ג מלכות
חשבוה הלכה ו' ת'
ב' מ"י פ"ו מהל' דעות
ה' ז' ש"ע י"ד י"ד ק'
ס' ע"ב א' טהנה'

רבינו חננאל

בענין שהיה רבנו
אח השם באותיותיו
בפרהסיא. שכל הרונה
את השם באותיותיו אין
לו חלק לעה"ר ואע"ג
הוא להתלמד עבר וכתוב
לא תלמד לעשות אבל
אח לפד להבין ולהורות
הוא ליה להנות בעיניה.
וגזר על אשתו רבינה
ענישה משום דלא מחיא
ביה שכל מי שיש
בירו למחות ואינו ממחה
נפשו. וענישה בתו ליטב
בקובה וא"ר יובנן פסם
אחת עברה בן גדולי
רומי ואמרו כמה נאות
פסיעותיה של ריבה זו
מיד דקדקה בפסיעותיה
והי"ע דכתיב עון עקבי
יטובני עון שאדם דש
בעקביו טובבין אותו
לי"ס הדין בשעת הרצאתו
פתחו (כל' א' וא"י
הוא אמר הצור המים
פעלו וזר אשתו ארנה
אל אמנה ואין עול
בתו אמנה גדול העצה
רב העלילה אשר עי"ך
פקחותו על כל דרכי
(א"י) [בין] האדם לת
לא"ש כדכ"ו וכפ"ר
מעללי: כרכוהו בס"ת
שהיה קורא לו והקפידו
חבלי זמורות והציטו בתו
את האור כו': בורחיה
דמיתו דר' מאיר ברתיה
דרי חנינא בן תרדיון הוא
אמי ליה לבעלה זילא
כי מילתא ריבתא אחרי
בקובה של זונות שקל
תקבא דדינוי ואילו.
פ"י רישתא ריה: נפש
טובא כלומר הרם שונות
ויורד עליה הרבה ואנע
יכולה לישאר בו עד

הוגה השם. פ"ה שדרכו נמ"צ אומות ועושה זו מה שהוא
חפץ ורוב העולם מפרשים שהיה קורא צפי' אומות של
שם המיוחד סבאומות של שאר המינות חזו אין לעשות כדלמך
בפסמים ס"פ אלו עוברין (דף ג.) ל"א כשאלו נכתב אמי נקרא
למי נכתב צ"ה ונקרא צ"ד ונראה
לר"י שאין להוסיף אף אומות י"ה
כמו שרגילין העולם שחרי י"ה הוא
שם המיוחד ועוד נראה להר"ד
אלמך כי גם אין להוסיף א"ד
מאלדי דהא א"ד מאלדי י"ה מהשם
אין נמחקין ש"ד משד י"צ מלכאות
נמחקין וכן הגירסא (שטעות לה: ושם
לה.) בפירוט ר"ח משמע ש"ד
מאלדי הוא שם כמו י"ה מה' ומיהו
נראה לר"י להמיר דמיון דלא נמצא
נכתוב דמה שהיא נמצא כמות
בפסמים י"ש לומר שהסופרים
כתבוהו כן ולא נכתבו להוסיף את
השם (וע"י מוס' סוכה דף ה. ד"ה י"ד):
להתלמד עבד. פ"ה ומיהו

הוגה את השם באותיותיו והיכי עבד
הכי והתנן אלו שאין להם חלק לעולם
הבא האומר אין תורה מן השמים ואין
תחיית המתים מן התורה אבא אומר
אף ההוגה את השם באותיותיו להתלמד
עבד כרתניא י"א תלמד לעשות אבל
אתה למד להבין ולהורות אלא מאי
מעמא אענש משום הוגה את השם
בפרהסיא [דהוי] ועל אשתו להריגה דלא
מיחה ביה מבאן אמרו כ"כ מי שיש בידו
למחות ואינו מוחה נענש עליו ועל בתו
לישב בקובה של זונות דאמר ר' יוחנן
פעם אחת היתה בתו מהלכת לפני גדולי
רומי אמרו כמה נאות פסיעותיה של ריבה
זו מיד דקדקה בפסיעותיה והיינו דאמר
ר' שמעון בן לקיש מאי דכתיב י' עון עקבי
יסבני עונות שאדם דש בעקביו בעולם
הזה מוסבין לו ליום הדין בשעה שיצאו
שלושתן צדקו עליהם את הדין הוא אמר
הצור תמים פעלו [וגו'] ואשתו אמרה
אל אמנה ואין עול בתו אמרה גדול
העצה ורב העלילה אשר עיניך פקחות
על כל דרכי וגו' אמר רבי [כמה] גדולים
צדיקים הללו שגודמנו להן שלש מקראות
של צדוק הדין בשעת צדוק הדין תנו
רבנן כשחלה רבי יוסי בן קיסמא הלך רבי
חנינא בן תרדיון לבקרו אמר לו חנינא
אחי (אחי) אי אתה יודע שאומה זו מן
השמים המליכה שהחריבה את ביתו ושרפה את היכלו והרגה את חסידיו
ואבדה את טוביו ועדיין היא קיימת ואני שמעתי עליך שאתה יושב
ועוסק בתורה [ומקהיל קהלות רבים] וספר (ב) מונח לך בחיך אמר לו
מן השמים ירחמו אמר לו אני אומר לך דברים של מעם ואתה אומר
לי מן השמים ירחמו תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר תורה באש
אמר לו רבי מה אני לחיי העולם הבא אמר לו כלום מעשה בא לידך
אמרי לוי מעות של פורים תחלפו לי במעות של צדקה וחלקתים
לעניים אמר לו אם כן מחלקך יהו חלקי ומגורלך יהו גורלי אמרו לא
היו ימים מועטים עד שנפטר רבי יוסי בן קיסמא והלכו כל גדולי רומי
ובחזרתו מצאוהו לרבי חנינא בן תרדיון שהיה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות רבים וס"ת מונח
לו בחיקו הביאוהו וכרכוהו בס"ת והקיפוהו בחבלי זמורות והציטו בתו את האור והביאו ספוגין של
צמר ושראום במים והניחום על לבו כדי שלא תצא נשמתו מהרה אמרה לו בתו אבא אראך בכך
אמר לה אילמלי אני נשרפתי לבדי היה הדבר קשה לי עכשיו שאני נשרף וס"ת עמי מי שמבקש
עלבונה של ס"ת הוא יבקש עלבוני אמרו לו תלמידיו רבי מה אתה רואה אמר להן גילויי נשרפין
ואותיות פרוצות אף אתה פתח פיך ותכנס [בך] האש אמר להן מוטב שיטלנה מי שנתנה ולא
יחבל הוא בעצמו אמר לו קלצמוני רבי אם אמר מרבה בשלהבת ונטול ספוגין של צמר מעל אכל
אתה מביאני לחיי העולם הבא אמר לו הן השבע לי נשבע לו מיד הרבה בשלהבת ונטול ספוגין
של צמר מעל לבו יצאה נשמתו במהרה אף הוא קפץ ונפל לתוך האור יצאה בת קול ואמרה רבי
חנינא בן תרדיון וקלצמוניי מומונני הן לחיי העולם הבא כ"כ רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה
אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים כרוי"א דביתו דר' מאיר ברתיה דר' חנינא בן תרדיון הוא
אמרה לו זילא בי מלתא ריבתא אחתאי בקובה של זונות שקל תרקבא דדינוי ואול אמר אי לא
איתעביד בה איסורא מיתעביד ניסא אי עבדה איסורא לא איתעביד לה ניסא אול נקט נפשיה כחד
פרשא אמר לה השמיעני לי אמרה ליה אשתא אנא אמר לה מתרחנא מרתחא אמרה לו נפשין
טובא (ב) (ואיכא טובא הכא) דשפירי מינאי אמר ש"מ לא עבדה איסורא כל דאתי אמרה ליה הכי אזל
לגבי שומר דידה א"ל הבה ניהלה אמר ליה מיסתפינא ממלכותא אמר ליה שקול תרקבא דדינא
פלגא פלח ופלגא להוי לך א"ל וכי שלמי מאי איעביד א"ל אימא אלהא דמאיר ענני ומתצלח א"ל
ובי

להלמד עבד כדפינא כו'. ומיהו הקב"ה מדקדק עם הצדיקים
כחוט השערה (וימות דף קכא:) ואפילו להתלמד יש לחוש לכבוד
הרב וקרא דלא תלמד לעשות זמילי אחריתא תוקמה כמו נטיעת
קישואין פסחא דרין (דף סח.) ודמות לורת כננה דר"ג (ד"ה דף כד.)

הוגה את השם באותיותיו והיכי עבד
הכי והתנן אלו שאין להם חלק לעולם
הבא האומר אין תורה מן השמים ואין
תחיית המתים מן התורה אבא אומר
אף ההוגה את השם באותיותיו להתלמד
עבד כרתניא י"א תלמד לעשות אבל
אתה למד להבין ולהורות אלא מאי
מעמא אענש משום הוגה את השם
בפרהסיא [דהוי] ועל אשתו להריגה דלא
מיחה ביה מבאן אמרו כ"כ מי שיש בידו
למחות ואינו מוחה נענש עליו ועל בתו
לישב בקובה של זונות דאמר ר' יוחנן
פעם אחת היתה בתו מהלכת לפני גדולי
רומי אמרו כמה נאות פסיעותיה של ריבה
זו מיד דקדקה בפסיעותיה והיינו דאמר
ר' שמעון בן לקיש מאי דכתיב י' עון עקבי
יסבני עונות שאדם דש בעקביו בעולם
הזה מוסבין לו ליום הדין בשעה שיצאו
שלושתן צדקו עליהם את הדין הוא אמר
הצור תמים פעלו [וגו'] ואשתו אמרה
אל אמנה ואין עול בתו אמרה גדול
העצה ורב העלילה אשר עיניך פקחות
על כל דרכי וגו' אמר רבי [כמה] גדולים
צדיקים הללו שגודמנו להן שלש מקראות
של צדוק הדין בשעת צדוק הדין תנו
רבנן כשחלה רבי יוסי בן קיסמא הלך רבי
חנינא בן תרדיון לבקרו אמר לו חנינא
אחי (אחי) אי אתה יודע שאומה זו מן
השמים המליכה שהחריבה את ביתו ושרפה את היכלו והרגה את חסידיו
ואבדה את טוביו ועדיין היא קיימת ואני שמעתי עליך שאתה יושב
ועוסק בתורה [ומקהיל קהלות רבים] וספר (ב) מונח לך בחיך אמר לו
מן השמים ירחמו אמר לו אני אומר לך דברים של מעם ואתה אומר
לי מן השמים ירחמו תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר תורה באש
אמר לו רבי מה אני לחיי העולם הבא אמר לו כלום מעשה בא לידך
אמרי לוי מעות של פורים תחלפו לי במעות של צדקה וחלקתים
לעניים אמר לו אם כן מחלקך יהו חלקי ומגורלך יהו גורלי אמרו לא
היו ימים מועטים עד שנפטר רבי יוסי בן קיסמא והלכו כל גדולי רומי
ובחזרתו מצאוהו לרבי חנינא בן תרדיון שהיה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות רבים וס"ת מונח
לו בחיקו הביאוהו וכרכוהו בס"ת והקיפוהו בחבלי זמורות והציטו בתו את האור והביאו ספוגין של
צמר ושראום במים והניחום על לבו כדי שלא תצא נשמתו מהרה אמרה לו בתו אבא אראך בכך
אמר לה אילמלי אני נשרפתי לבדי היה הדבר קשה לי עכשיו שאני נשרף וס"ת עמי מי שמבקש
עלבונה של ס"ת הוא יבקש עלבוני אמרו לו תלמידיו רבי מה אתה רואה אמר להן גילויי נשרפין
ואותיות פרוצות אף אתה פתח פיך ותכנס [בך] האש אמר להן מוטב שיטלנה מי שנתנה ולא
יחבל הוא בעצמו אמר לו קלצמוני רבי אם אמר מרבה בשלהבת ונטול ספוגין של צמר מעל אכל
אתה מביאני לחיי העולם הבא אמר לו הן השבע לי נשבע לו מיד הרבה בשלהבת ונטול ספוגין
של צמר מעל לבו יצאה נשמתו במהרה אף הוא קפץ ונפל לתוך האור יצאה בת קול ואמרה רבי
חנינא בן תרדיון וקלצמוניי מומונני הן לחיי העולם הבא כ"כ רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה
אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים כרוי"א דביתו דר' מאיר ברתיה דר' חנינא בן תרדיון הוא
אמרה לו זילא בי מלתא ריבתא אחתאי בקובה של זונות שקל תרקבא דדינוי ואול אמר אי לא
איתעביד בה איסורא מיתעביד ניסא אי עבדה איסורא לא איתעביד לה ניסא אול נקט נפשיה כחד
פרשא אמר לה השמיעני לי אמרה ליה אשתא אנא אמר לה מתרחנא מרתחא אמרה לו נפשין
טובא (ב) (ואיכא טובא הכא) דשפירי מינאי אמר ש"מ לא עבדה איסורא כל דאתי אמרה ליה הכי אזל
לגבי שומר דידה א"ל הבה ניהלה אמר ליה מיסתפינא ממלכותא אמר ליה שקול תרקבא דדינא
פלגא פלח ופלגא להוי לך א"ל וכי שלמי מאי איעביד א"ל אימא אלהא דמאיר ענני ומתצלח א"ל
ובי

תורה אור השלם

- 1. כי אתה בא אל
הארץ אשר יי אלהיך
נתן לך לא תלמד
לעשות חטאת היום
הזה: ובר"ח ט
הוא: ובר"ח ט
2. דלא אירא בימי רב
עון עקבי יטובני.
ההלים טו ו
3. הצור המים פעלו כי
כל דרכיו משפט אל
אמונה וזין עול צדיק
הקשי הוא
4. גדל הצעק אשר עיניך
העלילה אשר עיניך
פקחותו על כל דרכי בני
אדם לתת לאיש כדרכיו
וכפרי מעלליה
יקריהו לב יט

הגהות הב"ח

(א) ב' וספר תורה מונח
לך בחיך:

מוסף רש"י

ואין תחיית המתים מן
התורה. ספיקו נמדרסין
דדרישין נמנח מנין
למחית המתים מן התורה.
ואפילו יח מיהו ומלמין
שמימי המתים אלל דלא
נמצא בלוי"חמא טברא הוא
הואל ויעקב שם תחיית
המתים מן התורה מה לנו
ולאמננו ימי מהיק הוא
יעקב שם הוא. הלך ספר
נמוח הוא: ומהו י' ז'
ועי' ג' ג' ב' ב' ב' ב' ב' ב'
שני זה חזרי ושי' ו'
להבין ולהורות. לומר
לכין מעשיהם מהם הם
מקולקלים ולהיות לנצח
אל תפסח קר וכו' שיה הוא
תק היום: ובר"ח י' ט'
א: שמוכל לעמוד בתן אלס
יעשה ניבא שקל לנצח
שקל שיהא נשקף שבת
ט' א. ששתא. וס' ט' ט'
די דרך י' ט' ט' וילקו
(כז.)